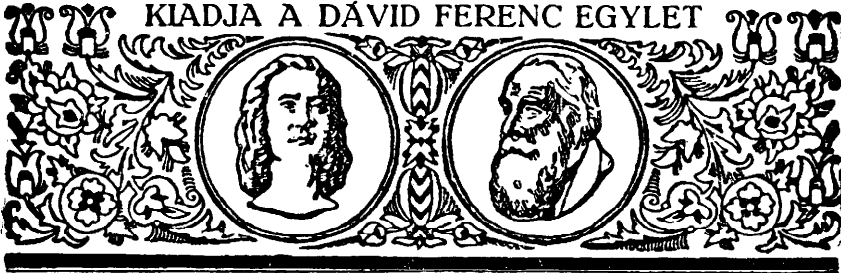

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKOLCSOS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

„Nehéz a szó, mikor elszorul a szív...!”

Május utolsó vasárnapján a hősök napját ünnepelte az ország népe. Egyházunk ügyei e napra a kereszttúri egyházkörbe szólítottak, s ott a kör esperesének vezetésével megtekintettem a Gagy és Nyikó völgyének azokat az egyházközségeit, melyekbe a gépkocsi az esők után vállalta a fuvart.

A kereszttúrköri székely népet csak diákkoromban láttam volt, akkor is futólag és oly időkben, mikor még ifjakként, a felelősség terhe nélkül jártuk a világot s amikor egészen más tekintettel néztünk az emberek szemébe. Nagyon boldog vagyok, hogy most székely véreinkkel közelebb ismerkedhettem meg, annál inkább, mert a bejelentés nélkül tett futó látogatás alatt, rákészülettségükben, őszinte arcukat láthattam.

Lekem nem tudott elteni a sok gyönyörű ősi templom láttán. Szép festéseikkel, égbék színeikkel, mint egy-egy lilium-csokor úgy festenek. A hősök ünnepére felhordott virágok illatával, az ablakokon át besátorozó nap fényével, a könnyektől csillogó szemekkel s mégis büszke tekintetekkel tele templomból oly szépen zengelt a zsoltár, oly megnyugtatóan szólt a praedikátor imája. Amint az egyik lenkére hangolt templomban ide-oda forgok és nem győzök elteni hangos szóval a szép áhítatával, elémbé bátorodik az egyik asszony: „Szép templomunk s jó papunk! Főgondnok Úr!” Úgy mondta ezeket az ígéltlen mondatokat, mintha Istennek kettős ajándékával akart volna előttem eldicsekedni, s a maguk jóra valósságát ebben az Istentől vett káttüntetésben felértékelní.

324. Nagyt. Benczédi Pál tanár ur
Unit. Koll.

A másik helyen az egyházközség kúrátora üdvözölt a templom előtt, s az egyszerű öreg székelly oly szép szavakkal emlegette el hosszú idők óta betegeskedő s emiatt templomi szolgálatra még mindig alkalmatlan papját, hogy az ember nem tudott eltelni a népnek papja iránt tanúsított ragaszkodásán.

Mennyi értékes bizonyíték az egyház létszüksége, elhivatottsága mellett, mennyi biztatás a népertvalóságunkra s mennyi parancs a népert való élésünkre! A lelkészt ilyenek láttán nyugton eltöltheti emelkedett hivatásérzet népert, meggyőző belátásérzet arra, hogy érdemes a népert és e néppel dolgozni. Nyugton adhatja ki emagának az erkölcsi parancsot, hogy fenkölt lelkével legyen példaadó személyiség, tisztaságával és rendszeretével előljáró a népert előtt, gondosságával és szépérzetével a jóútra vezérlője a népertnek. Elmondhatja, hogy a papi kert rendezett gyümölcsöse, a papné szép virágos kertje és gyommentes veteményese, a templomkörnyék virágos ágyasai épúgy beletartozzanak a néppel és népert való példázatos élésbe, mint a jeles szószéki szolgálat, meg a Dávid Ferenc Egylet és a Nőszövetség ápolása. Sőt mindkét hitbuzgalmi egyesületet fel kell használni arra, hogy az Isten házának és a papi laknak környéke csin és rend tekintetében példázatot nyújtson a népert egészének! Hogy kibővíve szóljon és szólhasson a népert szájában az elismerő ige: „Szép templomunk s jó papunk, szép papilakunk s jó papnénk! Uram Isten!”

A Gagy-Nyikómenti emlékeim elmondására voltakép a következő két élmény készlet.

Szentmiklóstra napszálltával érkeztünk. A népert között jöttünk hire futólúzként terjedt el s pillanatról-pillanatra szaporodott az érdeklődök rendje. Az emberekkel beszédbe elegyedve elsajnálkoztam előttük afölött, hogy ezeken a meredek hegyoldalakon mily nehéz a szártás, mily küzködés az élet, s mennyi nyomorúság származik ebből a székelységre. S amint így folyik a szó belőlem, egyszercsak sértődötten közbeszól az egyik székelly: „Azért mü meg tudunk egészen jól élni ezen a földön“... Istenem, nem hiszem, hogy életemben még valaha ily jól esett volna lelkemnek helyreigazítás, mint ez. Mert ebből a büszke szóból az egész székelly történelem szól felénk. Ugyanis kettő van ebben a közbeszólásban bibliai súllyal megírva. Az egyik a székellynek honseretete, szülőföldimádata, a másik pedig a küzdelmes étlettel örök egybeforradása és ebben sorsimádata. Mintha csak azt mondta volna vele: „Ez a föld nekem úgy jó és úgy szép, ahogy van és ahogy az Isten adta nekem, ehhez én így ragaszkodom, ez nem lehet ócsárlás tárgya és az van rendjén, hogy én küzdelmem ezért a földért és ezen a földön, mert székellyhez nem is illik más, hanem csakis a küzdelmes étlet!“ — Azt akarom ezzel csak mondani, hogy ez a közbeszólás azóta se alvó büszkeséget váltott ki lelkemből fajtám fölött.

A másik esemény Énlakán játszódott le. A nép nemzeti történelmünk büszkeségéből, az énlaki templomból kijövet gyülekezett a templomkijárat előtt a hősök emlékműve körül. A tanítónő lélekemelő gyönyörű beszédben emlékezett meg a nemzet és a székelység világháborús véraldozatáról. Következett a koszorúk elhelyezése. Az egykori bajtársak nevében egyik kitüntetésekkel a mellén keresztbe sűrűn megrakott székely tette le a koszorút. Katonásan odalépett, beszédbe kezdett, de toroka elszorult, szava elcsuklott s egy szó se jött ki több abból az emberből, aki egykor a harc mezején a halál poklában a hajrát oly bösz lendülettel tudta ordítani. A beszéd egy hangos zokogásból állott s vele együtt felzokogott az apját, férjét, fiát sirató székely nép is.

Az öreg székely röstelkedve jött felém: „Nehéz a szó, mikor elszorul a szív... Főgondnok Úr!”

A sok lélekemelő tapasztalat, amit nekem Gagy és Nyikó mentének népe, egyházszerezetével, emelkedett gondolkodásával sebtében tett látogatásom alatt szerzett, csak eljegyzés volt a közelebbi kapcsolatok felvételére. Majd bővebben is és mélyebben is nézünk még egymás szemébe!

Gelei József.

Magyar hit, magyar győzelem

Dávid Ferencz Egyletünk f. hó 2-án tartott választmányi gyűlésén dr. Kiss Elek egyházi főjegyző, ügyv. alelnök, mint aki a Nemzetpolitikai Szolgálattal az összekötő szerepet tölti be, jelentést tett arról, hogy a magyar nemzet belső erejét a mai időkhöz hasonló küzdelmekben erősíteni szándékozó szervezet minden magyar társadalmi egyesületet arra kér, hogy a maga kebelében minden rendelkezésre álló módon munkálja a nemzeti felelősség tudatát. Olyan időket élünk, amikor a nemzet egész egyetemének át kell éreznie, hogy történelmi vállalkozásunk győzelmes kimenetéhez mindenki hite, meggyőződése, ereje és munkája szükséges.

Választmányunk e jelentés alapján elhatározta, hogy mint eddig, ezután is tevékenységében maradék nélkül szolgálni fogja a tiszta magyar nemzeti ügyet. Vallásunk szellemével átmelegített egyháztársadalmi munkánknak ez nem egy külön vállalkozása, hanem lényegszerinti része. Ez alkalommal azonban a rendkívüli időkre való tekintettel úgy határozott választmányunk, hogy általános magatartásunk kifejezésésképpen július 5-én, e hónap első

vasárnapján minden egyházközségi egyesületünkben megrendezzük a „Magyar hit, magyar győzelem“ napját. Ezúton tehát arra kérjük fel fiókegyleteink Vezetőségét, lelkeszeinket, Nőegyleti Vezetőinket és Ifjúságunkat, hogy az egyházközség egész társadalmát bevonva, lehetőleg egy egész napot betöltő olyan műsort állítsanak össze, mely alkalmas legyen arra, hogy a lelkekben megvilágítsa a nagy magyar küzdelem célját, s e megvilágítás egyúttal űzzön el minden esetleges csüggesztő gondolatot, minden reménytelen aggodalmaskodást, s építse az unitárius magyar nép lelkében a győzelem biztos tudatának kisugárzó erejét és lendületét. A legegyszerűbb magyar is tudja ma, hogy világnézetek nagy küzdelmében „totális“ módon vagyis „teljes arcvonalon“ folyik a háború s éppen ezért a tulajdonképpen véres harc mögött itthon is csatasorban kell állani minden jó magyarnak szent, nagy ügyünk érdekében. Az általános magatartásunk, bármilyen irányú cselekedetünk, szónoklatunk, társaságban folytatott beszélgetésünk, négy szemközti kitételeink, arcunk kifejezése, szemünk nézése, kézmozdulatunk mind-mind arról kell meggyőzze a bennünket figyelőket, hogy mi elrendeztük már önmagunkban a küzdelem nagy kérdését és ennek alapján tántoríthatatlanul bízunk a győzelemben, s hiszünk abban, hogy e győzelem teljes kibontakozása után a jobb magyar élet kivirágzása feltétlen jönni fog. E hitnek és bizalomnak azonban élő, tevékeny és termékeny lelki megnyilatkozásnak, fanatikusnak, minden körülmények között működőnek kell lenni. Ebből a hitből áldozat kell hogy szülessék.

Olyan legyen általában minden unitárius község életmenete, munkája, hogy abból a község minden fia ismerje meg vallásának bízó, reménykedő, építő, a fejlődést akaró nemzeti szellemét. Olyan legyen, hogy azon át mindenki lássa meg azt a nemzeti szolgálatot, melyet ez a történelmi közösség az elmúlt századokban megtett s mellyel most folyamatosan kíván bekapcsolódni az Új Európa gondolatán keresztül a jobb és boldogabb magyar élet felépítésébe.

Egyleteink vezetőségébe a napokban a július 5-én rendezendő „Magyar hit, magyar győzelem“ napjával kapcsolatos ünnepség általunk elképzelt műsor tervezetét postán külön elküldjük.

Kolozsvárt e nap megrendezését a Központi Elnökség vállalja.

Dr. Abrudbányai János,
teol. ak. dékán.

Beszámoló az első leánynépfőiskolai tanfolyamról.

Az Unitárius Nők Országos Szövetsége folyó év április 12—26-ig Kolozsvárt továbbképző népfőiskolai tanfolyamot rendezett, melyen Marostorda, Udvarhely és Háromszék megyékből összesen 32 falusi leány vett részt.

Április 12-én a székelyruhás fiatal leányok, kik nagy vára-kozással jöttek Erdély fővárosába, először istentiszteleten vettek részt, — melyet Ürmösi József püspöki titkár tartott, — majd nagy közönség kíséretében átvonultak a kollégium dísztermébe, hogy elfoglalják azokat a padosorokat, hol néhány hét előtt a népfőiskolás fiukat láttuk, éppen olyan őszinte örömmel, mint most őket.

Az ünnepély az Országos Nők Szövetsége elnöke megnyitójából és a főpásztor üdvözlő szavaiból állott. Dr. Mikó Lőrincné rámutatott arra, hogy ez a tanfolyam pótolni óhajtja azt a hiányt, mit ifjúságunk nevelésében a kisebbségi sors hagyott.

A tanfolyam órarendje ennek megfelelően első sorban Magyarország földrajzát, történelmét, irodalmát és helyesírási gyakorlatokat foglalt magában. E főtárgyak előadói Gyarmathy Piroska, Péter Rózsa, Landtné, Asztalos Éva és Murvay Julia voltak.

Az egyházi szempontból fontos hit- és erkölcstan órákat Erdő János, az egyházi ének órákat pedig Kiss Károly tartotta.

A szellemi és erkölcsi nevelést gyakorlati tárgyakról tartott előadások egészítették ki: Major Sándorné a rostos növények hasznáról és a keresztlábitós szövöszék előnyeiről tartott előadásokat, míg Gyarmathy Piroska a háztartás vezetését, valamint a célszerű táplálkozást, lakást, ruházkodást és az olajos magvakat ismertette.

Három fontos előadást tartott dr. Nappendruck Éva orvosnő: Az anya egészsége, csecsemőgondozás és első segélynyújtás címen.

A méhészeti előadást Török Bálint EMGE igazgató volt szíves elvállani, a kertészetit Ullmann Ferenc, a baromfitenyésztésről szólókat pedig Lőrinczy László.

Végül a ma oly fontos családvédelemről szóló órák megtartására sikerült Szabóné Weress Jolán, a pestszentlőrinczi nők szövetsége alelnökét megnyernünk. Előadásaink tárgyát az unitárius székely leány jövőjének nagy kérdései alkották: Ki lesz a párom? — Az édes anya hatalma, — Mit tehet az asszony a hazáért? — Szülőföldünk nagy unitáriusai — és Hazatérve a népfőiskoláról... Továbbá három esti előadásban A faluért dolgozó Budapestet és Finn asszonytestvéreink gyönyörű nemzetmentő munkáját — vetített képekkel — ismertette.

E témakörhöz tartozott egyházunk világi feje dr. Gelei József előadása is, a székely falusi asszony hivatásáról. Mindezen kitűnő előadások a fogékony leánylelkekre mély benyomást gyakoroltak.

Ezen hivatásos előadókon kívül országos szövetségünk választmányának két tagja tartott még előadást; Vajna Lajosné a gyógynövénygyűjtésről, Kauntz Józsefné pedig a nő szerepéről az egyházi életben.

Az eddig ismertetett, órákra beosztott tantervet szerencsésen egészítették ki a városban tett séták, múzeumok, botanikus kert, üzemek, stb. megtekintése. Kelemen Lajos főigazgató kitűnő magyarázatai különösen felkeltették a leányok érdeklődését, kik első nap a Mátyás szobrot, majd a temetőben nagyjaink sírjait is megkoszorúzták. Színházban a Remsey: „György barát“ című drámáját nézték meg, kétszer moziban is voltak, egyik vasárnap ebédre a vezető unitárius családok látták a leányokat vendégül, végül utolsó délután a kolozsvári leányifjúság rendezett számukra teát, melynek vidám programját ők maguk szolgáltatták, ének, szavalat és ízes humoru monológ előadásával.

A búcsú vasárnapján Józan Miklós főpásztor tartott magaszárnyalású alkalmi istentiszteletet, majd a kollégium dísztermében a leányok ügyes beszámolója, köszönete, éneke és szavalata után Gelei József főgondnok elmondta szép beszédét a székely anyáról. Dr. Mikó Lőrincné elnöki bezárójában meleg szavakkal búcsúzott kedves leányainktól, kiket mi kolozsvári asszonyok, mind a szívünkbe zártunk. Annyi őszinte lelkesedés, tudni és tanulni vágyást mutattak, hogy mindnyájan szívesen foglalkoztunk velük.

Különösen örömet szerzett nekünk az a komoly érdeklődés, melyet Irisz-telepi Unitárius Otthonunk megtekintésekor tapasztaltunk és hogy az ott látottak mély nyomot hagytak fiatal lelkükben, annak — valamint irántunk érzett hálájuknak — élénk tanujelét adták azok a még most is érkező csomagok, melyeket árváink és aggjaink részére tőlük kapunk.

Kimondhatatlan örömmel tölt el bennünket a gondolat, hogy népfőiskolás leányaink, — kik közül egyik, arra a kérdésre, hogy hazaérve mit fognak tenni? azt felelte: erősíteni fogom a Nők Szövetségét, — megtartják ígéretüket és cselekvő szeretettel igyekeznek egyházuk javát szolgálni. Így boldogan reméljük, hogy ha Isten segédelmével e tanfolyamokat rendszeresen megrendeznünk, hallgatóink által megteremtve a város és falu megértő együttműködését, olyan unitárius asszonyokat nevelünk, kik szülőföldjük iránti felelős szeretettel megállják helyüket nemzetük és egyházuk szolgálatában.

A tanfolyam résztvevőinek névsora: Adorján Margit Nyomát, Benke Eszter Karácsonyfalva, Iszlay Erzsébet Szentgerice, Inczeffy Borbála Kadács, Kiss Klára Sepsikőröspatak, Kun Mária Kolozs, Márkos Sára Szentiványlaborfalva, Miklós Jolán Szent-

iványlaborfalva, Márkodi Irén Nyárádgálfalva, Szoboszlai Róza Csókfalva, Szolga Emma Oklánd, Sükösd Anna Sepsiszentkirály, Kilyéni Piroska Kőkös, Vári Borbála Siménfalva, Sebestyén Veronika Árkos, Barabás Ida Árkos, Máthé Erzsébet Vargyas, Tófalvi Eliz Korond, Darkó Ida Nagyajta, Mihály Ida Csíkfalva, Incze Ilona Nyárádszentlászló, Brotár Erzsébet Firtosmartonos, Fazakas Zelma Gagy, Major Rákhel Csekefalva, Patakfalvy Márta Énlaka, Gergely Ilona Homoródkeményfalva, Rigó Erzsébet Homoródmás, Török Teréz Homoródszentpál, Székely Gizella Homoródszentpéter, Forizs Erzsébet Kénos, Nagy Zsuzsika Szabéd, Fekete Ilona Andrásfalva.

K. K. E.

Missziói élet.

Lapunknak ebben a rovatában ezután rendszeres beszámolókat fogunk adni az egyházi életünkben lezajló fontosabb bel- és szórványmissziói életéről és tevékenységről. A szépen megindult szórvány-munka, mely ma már Istennek hála úgyszólván országunk egész területét behálózza, mutatni kezdi gyümölcseit, ezért nem érdektelen talán, ha ez alkalommal kiragadunk két szórványt, a *bethleni* és a *sajóudvarhelyi* hiveinket és róluk szólunk néhány ismertető szót.

Természetesen, mint a legtöbb új szórvány-gócunkban, itt sem beszélhetünk történelmi unitárius nyomokról, hanem ezeknek létrejötte is a bécsi döntés eredményeül könyvelhető el jórészt.

Bethlent, a *Bethlen* grófok ősi fészket is aránylag sok új unitárius menekült választotta új pátriájának, összesen mintegy (40) negyven lélek. Néhány közülük ugyan már a bécsi döntés előtt is bethleni lakós volt, de legtöbbjük aranyosszéki és torockói menekült.

Munkát legtöbbjük a magyarányú vasútépítésnél kapott, de van közöttük olyan is már, aki az alkalmi vagy időleges munka helyett mélyebb gyökereket biztosító gazdálkodással vagy fuvarozással keresi meg kenyerét. Ezen a téren már az államtól is szeretnénk eredményeket várni, ugyanis Bethlen 4200 lakója közül 779 zsidó, akik fuvarozással és természetesen kereskedéssel foglalkoznak. Keresztény üzlet a községben alig van, a zsidó üzletek ellenben egész utcasorokat foglalnak el és míg a bécsi döntés után még nem nyílt egyetlen új keresztény üzlet sem, zsidó nyílt kettő. A zsidó kereskedelmet és túlméretezést korlátozó tör-

vényes segítséggel reméljük, hogy menekült hiveinknek is tisztességes életet sikerül biztosítanunk. De letelepedésük sok más, fontos szempontból is jelentőséggel bír. Bethlenben minden hónap második vasárnapján tartunk Istentiszteletet és hitoktatást. A testvéri református egyház itt is segítségünkre sietett, készségesen engedve át szép kis templomát istentiszteleteink megtartására. A pünkösdi ünnepek alkalmával is szépszámú gyülekezet vett részt az úrvacsora osztással egybekötött Istentiszteleten, melynek keretében három ügyes ifjút is megkonfirmáltunk. Istentisztelet után pedig megkereszteltük az első bethleni kis menekült újszülöttet, Király Judithot. Van Bethlen és környékének egy lelkes unitárius apostola is Dr. Kiss György ügyvéd atyánkfia személyében, aki az unitárius papi család szellemét és magyarságát hozta magával erre a szórvány vidékre. Mint szerető és féltő édesapa öröködi összegyűjtött kis nyája felett, akinek valóban nemcsak ügyvédje, védője, szervezője, tanítója, hanem papja és sokszor anyagi gyámolítója is, ha kell. Sok ilyen magyart és unitáriust adjon nekünk az Isten!

Sajóudvarhelyre is ellátogattunk a pünkösdi ünnepek alkalmából, ahol mintegy 32 unitárius hívünk és testvérünk él. Ők is menekültek, legnagyobb részük torockói. Tulajdonosaik által elhagyott és az állam által gondnokolt házakban laknak. Kevés gondnokolt föld, vagy kert is jutott számukra és alkalmi munka ugyancsak a vasútépítésnél. Helyzetük természetesen még nagyon sok kívánnivalót hagy fenn, de reméljük, hogy sikerül majd megélhetésük biztosítása és életük rendes vágányokra terelése, hogy ne érezzék sokáig szegények az elhagyott szép otthonuk oly nagy hiányát, mint az néhányuknál, főképpen a butorzat hiánya miatt, nagyon is megérzik. Minden hónapban itt is tartunk rendszeres Istentiszteletet és a szépszámú gyermekseregnek vallásórákat. Egy ifjút Sajóudvarhelyről is konfirmáltunk. Egy kis újszülöttet pedig a református lelkész keresztelt meg, de természetesen unitáriusnak jegyeztetett be.

Néhány hívünk van még Kékesen, Rettegen és Nagydebreen is, valamint Sajómagyaroson. E kisebb szórványokban élő hiveink Bethlenbe fognak bejárni. Ime egy kis pillanatfelvétel unitárius szórványéletünkéből és munkájából. Majd megszólalnak e rovatban többi szórvány- és missziói lelkészeink is és más vidékről fognak új képeket bemutatni.

R. Filep Imre,
központi missziói lelkész.

Az árvákért.

Kedves Asszonytestvéreim!

Az *Országos Nők Szövetségünk közgyűlésének* előértekezlete után megtekintettük az Országos Nők Szövetség tulajdonát képező és gondozása alatt lévő — irisztelepi — mondhatjuk így: *Unitárius Árvaházat és Napközi Otthont*, hol körülbelül 28 vidéki kis árvát gondoznak nemeslelkű asszonyaink s igyekeznek pótolni a legnagyobb veszteséget, az édes anyai szeretetet.

Kifogástalan rendet, csinossgot találtunk mindenütt. Kedvesen játszottak, szavaltak, énekeltek a gyermekek. Hároméves kis gyermek is van közöttük. Épen ebédidő alatt voltunk ott s ez alatt az a gondolatom támadt, hogy írok asszonytestvéreimnek s megkérem, hogy nőszövetségükben egy kis gyűjtést indítsanak árváink javára. Jól tudom, hogy nem oly világot élünk most, de egy-egy tojás, egy marék paszuly, egy kis liszt, egy kanálka zsír, két-három krumpli akad minden háznál, mit még nélkülözni tudunk, egy kis jóakarattal. Ki nem érezte a sors legnehezebben elviselhető változását, az édesanyai szeretet hiányát, az hálából adakozzék, aki pedig tudja, hogy mit jelent édesanya nélkül felnőni, csak a mások szeretetének fölösleges morzsáin, az azért adakozzon tehetsége szerint. Szem előtt tartván a közmondást: sok kicsi sokra megy!

A gyűjtés eredményét a kolozsvári Nők Szövetsége Kossuth Lajos-utca 7., I. szám alá szíveskedjék küldeni. Isten áldása és segítségé legyen a nemes szívű adakozókon, kik az árvák könyvét letörölni igyekeznek.

Siménfalva, 1942 május hó 2. Hitrokoni üdvözlettel:

*Özv. Richterné Gvidó Julia sk.,
állami tanítónő.*

ANYÁK NAPJA KOLOZSVÁRT. Kolozsvárt Anyák napja bensőséges ünnepét május hó 17-én ünnepelték az unitáriusok. A délelőtti istentiszteleten Simén Dániel teológiai tanár tartott buzgó imát és egyházi beszédet. Az ifjak részéről a szép ünnepélyen közreműködtek Forner József VII. gimn. tanuló orgonajátékkal, Ince Julia III. éves tanítónőjelölt köszöntötte megható beszédben az édesanyákat, alkalmi költeményt szavalt Zollán Judith VI. gimn. tanuló, Erdélyi István VI. ker. tanuló szép hegedűjátékkal működött közre, melvet Szabó Ilona II. éves tanítónőjelölt kísért orgonán. Benedek Sára VIII. gimn. tanuló „Az édesanya“ címen tartalmas felolvasást tartott. Szabó Béla VIII. gimn. tanuló alkalmi szavallattal emelte az ünnepély szép hangulatát. A kolozsvári leányközépiskolások énekkara Ajtay József igazgató vezetése mellett, Halmos László „Áldd meg Isten“ című darabját adta elő teljes sikerrel. Végül főt. Józán Miklós püspök úr mélyen átértett beszéddel zárta be a megható ünnepélyt. Délután az ifjúági otthonban az elemi iskolások rendeztek szép ünnepélyt.

MEGJELENT: AZ UNITÁRIUS EGYHÁZ SZERVEZETI TÖRVÉNYE Erdő János theol. m. tanár és Ferencz József budapesti misszió lelkész kiadásában. Egyházi életünkben már régóta éreztük a Sz. T. új kiadásának szükségességét. Az 1921-ben dr. Tóth György kiadásában megjelent Sz. T. ugyanis teljesen kifogyott; 1921-től pedig sok olyan Sz. T. módosítás, elvi határozat, törvénytárgyat eszközölt az E. Főtanács és E. K. Tanács, melynek ismerete feltétlenül szükséges úgy a hívek, mint az egyházi vezetők részére. Erdő János és Ferencz József a Sz. T. új kiadásában feldolgozták az 1921 óta hozott összes E. Főtanácsi módosításokat, elvi határozatokat, E. K. Tanácsi törvénytárgyakat, valamint az egyházközségi- és egyházközi tisztviselők és alkalmazottak felesketésére vonatkozó esküformákat. A könyvhöz előszót Dr. Gelei József egyházi főgondnok írta.

Egyházi életünk érdekében áll, hogy ezt a fontos munkát nemcsak az egyházközségek, lelkészek szerezzék be, hanem keblitanácsosok, gondnokok, egyházi tanácsosok is, hogy pontosan ismerve jogaikat és köteleességeiket, méltóan be tudják tölteni hivatásukat egyházunk életében. — A könyv ára: füzve 4 pengő, kötve 6 pengő. Megrendelhető Erdő János theol. m. tanárnál, Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utca 9. sz., vagy Ferencz József, misszió lelkész, Budapest, IX. ker., Hőgyes E.-utca 3. sz.

NÉPFŐISKOLA. Egybeállította: dr. Abrudbányai János, dékán. Különlenyomat a Keresztény Magvető márc.—ápr. 2-ik füzetéből. A Kolozsvárt tartott első Népfőiskolai Tanfolyamnak, úgy szólva, emlékkönyve. Tartalmazza azokat a megnyitó beszédeket, melyeket a népfőiskollal kapcsolatos ünnepélyek alkalmával elmondtak és a népfőiskola hallgatóinak és előadóinak névsorát, az előadott tárgyak megjelölésével. E vezetésben a következő cikkek olvashatók: dr. Gál Kelemen: Előszó. Dr. Abrudbányai János: Tanfolyamot megnyitó beszéd. Józsan Miklós: Üdvözlés. Simén Dániel: A mélység élettörvénye. Vári Albert: A keserű pohár. Dr. Abrudbányai János: Szántások új szántást. Dr. A. J.: Kik vettek részt az első Népfőiskolai Tanfolyamon? Dr. Kiss Elek: Beszámoló a Tanfolyamról általában. Dr. Gelei József: A magyar nép. Dr. Abrudbányai János: Mit éreznek a hallgatók?

JÓLTEVŐK EMLÉKÜNNEPE AZ UNITÁRIUS KOLLÉGIUMBAN. A kolozsvári Unitárius Kollégium gimnáziuma 1942. május hó 10-én a Kollégium dísztermében, nagy közönség részvételével, jóltevők emlékünnepét tartott. A megemlékezés középontjában Augusztinovics Pál állott, kinek 1937-ben, hallála 100. évfordulójáról az akkori körülmények miatt méltóképpen nem emlékezhettünk meg. A szépen sikerült ünnepély lefolyása, a következő volt:: Tebened bízunk eleitől fogva kezdetű zsoltár elhangzása után *Bodor* András tanár-lelkész buzgó imádsággal emelte a szíveket az eget urához. A jóltevők munkáját tartalmas megnyitó beszédben méltatta *Gálffy* Zsigmond igazgató. Énekelt a gimn. tanulók énekkara *Péterfy* I. tanár vezetésével. *Augusztinovics Pálnak*, a nagy alapítónak emlékéért *Benczédi* Pál vallás-tanár elevenítette fel, kimutatva azt az egyházat és székely népet nevelni, fejleszteni kívánó nagy lelket, amivel a nagy alapító rendelkezett, valamint a nagy alapítvány sorsát, amely csaknem egészben áldozatul esett a semmi emberséget és kegyeletet nem ismerő román kisajátításnak. Hubay: *Cremonai* hegedűs című darabját *Gálffy* Zsigmond VIII. gimn. tanuló adta elő hegedűn *Schiff* János VIII. gimn. tanuló zongorakísérete mellett nagy hatással. *Péterfy* Albert: *Emlékezés jóltevőinkre* című költeményét előadta *Albert* Zsigmond VII. gimn. tanuló kiváló sikerrel. Az ifjúság részéről *Major* István VIII. gimn. tanuló emlékezett meg a jóltevőkről kiváló szónoki erővel előadott beszéddel. Az ifjúsági regöskar több hazafias dalt adott elő *Major* István VIII. gimn. tanuló vezetésével igen nagy hatással. A magyar Hiszekegy elmondása után *Józan* Miklós püspök bezáró beszédében a jóltevők nagy áldozatáról s a rájuk való emlékezés termékenyítő hatásáról emlékezett meg lelkesítő bezáró beszédében, mely a szép műsört valóban maradandó lelki élménnyé tette. A magyar Himnusz hangja mellett zárult a lelket építő szép ünnepély.

AZ EGYHÁZKÖRI D. F. EGYLET vezetőségét arra kéri a központi választmány, hogy a nyár folyamán tartandó közgyűlésekre szíveskedjenek meghívót küldeni, mert a központi választmány szeretne egy-egy képviselőt küldeni mindenik kör közgyűlésére az együtttes, céltudatos munka megszervezése érdekében.

AZ UNITÁRIUS MISSZIÓ HÁZ Diákotthonába a felvételi kérések az 1942—43. iskolai évre, 1942. június hó 30-ig beadandók, a Misszió Ház Bizottságához címezve. A kérést a felvételt kérelmező szülője, illetve gyámja írja alá s ahhoz az illetékes lelkész és amennyiben most érettségizett, a gimnázium igazgatójának láttamozása szükséges. A kérelmeket beérkezésük sorrendjében bírálják el. A felvétel az egész iskolai évre szól. 3—4 iparostanonc részére is megfelelő hely áll rendelkezésre. A Diákotthonba csak olyan főiskolai hallgatók vétetnek fel, akik tanulmányaikat csak budapesti főiskolán folytathatják (mérnök, állatorvos, rajztanár, zenetanár). Cím: Budapest, Hőgyes Endre-u. 3.

A DEBRECENI NYÁRI EGYETEM. A debreceni Egyetem az idén is megrendezi az augusztusi szünidei tanfolyamát, amely az alapítása óta eltelt 15 év alatt szerte a világon ismeretes és népszerű intézménnyé vált. Az idei tanfolyam szervezési munkálatait Dr. Hankiss János egyetemi tanár irányítja. A tanfolyam tanulmányi programjának középpontjában a magyarságtudományi előadásorozat áll. A Nyári Egyetem ezúttal az európai szellem és a magyarság viszonyának tisztázásával akarja a magyar közönség figyelmét felhívni azokra a nagy történelmi feladatokra, amelyek az új Európa előkészítésében várnak a magyarságra.

A magyar nyelvű előadásokkal párhuzamosan német és olasz nyelvű előadások hangzanak el a magyarságra vonatkozó ismeretek köréből. A Nyári Egyetem tanulmányi programját hangversenyek, kirándulások, különféle bemutatók egészítik ki. Ezekhez járulnak még a nyelvleckék, melyek az élő nyelvek elsajátítását teszik lehetővé. A nyelvgyakorlásra kitűnő alkalom nyílik a résztvevő külföldiek társaságában. Az előadások időpontját úgy választották meg, hogy a nagyerdei strand- és gyógyfürdő nyújtotta üdülési alkalmakat a hallgatóság kihasználhassa. A beiratkozott hallgatók számára a vezetőség nagy utazási és nyaralási kedvezményeket biztosít. A részvételre és kedvezményekre vonatkozóan felvilágosítást nyújt a Nyári Egyetem titkársága (Debrecen, Központi Egyetem).

HALÁLOZÁS. Özv. *Gábor Albertné*, szül. Gáspár Katalin, unitárius lelkész özvegye, életének 80-ik évében, hosszas szenvedés után visszaadta nemes lelkét mennyei Atyánknak. Szerető, önfeláldozó gondos szív szűnt meg dobogni, a szelíd, türelmes, hittel teljes lélek visszatért égi honába. Gyermekai, testvérei, unokái, dédunokái és nagyszámú rokonság gyászolja halálát. Az igazak emlékezte áldott.

AZ UNITÁRIUS IRODALMI TÁRSASÁG május hó 17-én Kolozsvárt, a Kollégium dísztermében felolvasó ülést tartott, melynek lefolyása a következő volt:

Kelemen Lajos főigazgató tartalmas beszéddel az ülést megnyitja. Dr. *Gyulai* Zoltán egyet. dékán, választmányi tag *Laotse*-ről, a kínai bölcseletről tart nagyértékű, mélyreható felolvasást. *Unitáriusság és világnézet* címen *Borbély* Andor hírlapíró, rendes tag tart szabadelőadást, melyben azt a gondolatát juttatja kifejezésre, hogy az unitarizmusnak ős talaja itt van Erdélyben és továbbra is csak ebből kell táplálkoznia. A művészi részben P. *Szentmártoni* Éva gyönyörködtette a közönséget gyönyörű, iskolázott hangjával. A hozzá méltó zongorakíséretet P. *Szentmártoni* Kálmánné szolgáltatta. Végül *Kelemen* Lajos tartalmas elnöki bezárója és a magyar Himnusz elhangzása után a tartalmas ülés bezárult.

AZ UNITÁRIUS LEÁNYOTTHONBA az 1942—43. iskolai évre a felvételek iránti kéréseket folyó év július hó 20-áig kell beküldeni a Leányotthon Elöljáróságához címezve, Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 7. sz. alá.

Unitárius leányok bibliai köre 1942. évben Székelyudvarhelyen. Első sor közepén Sigmondné, Mátyás Piroska elnöknő (Szövegét l. 85. lapon előző számunkban).

NŐI GAZDASÁGI ÉS HÁZTARTÁSI TANFOLYAM A SZÉKELYKERESZTURI UNITÁRIUS TÉLI GAZDASÁGI ISKOLÁBAN. Az Erdélyszerte közkedveltségnek örvendő tanfolyamot ez évben immár tizedikszor rendezik meg. A tanfolyam kezdete július 19, végződése augusztus 30. 16 évet betöltött nők vehetők fel, kik magyarul írni és olvasni tudnak. A tanítás elméleti és gyakorlati irányú. Bentlakással és közös étellemezzel van egybekötve. Részletesebb tájékoztatót az iskola igazgatósága szívesen küld az érdeklődőknek.

ALAPÍTVÁNYOK ÉS ADOMÁNYOZÁSOK. Egyházi Főtanács 12. d) — 1941. jkv. pont alatti határozatában örömmel vette tudomásul az 1940—41. években tett alábbi alapítványokat és adományozásokat: Özv. Báró Bánffy Ferencné az Irisz-telepi missziói építkezésre 1000 (ezer) P., 1921-ben végzett osztálytársak 445 P. 50 f., Végh Benjámín a Sepsiszentgyörgyön levő Templom-utca 23. sz. alatti mintegy 26.000 (huszonhatezer) P. tiszta hagyatékot jelentő telkét hagyta a Nyugdíjintézet részére, firtosváraljai egyházközségnek Kozma Miklós 10 (tíz) pengőt, kobátfalvi egyházközségnek Deák Mózes és Deák Anna 40 (negyven) pengőt, Péterffy Albert és neje Márton Erzsébet téli gazd. iskolának 233 P. ért. pénzszekrényt, dr. Ferenczy Géza tb. fg. a háromszéki egyházkörnek 333 P., Dr. Ferenczy Géza tb. fg. a székelykeresztúri Báró Orbán Balázs alapítvány pótlására 150 P., Bálint Jakab köröspataki énekvezér-tanító 33 P., Zsákó testvérek néhai Zsákó Lenke emlékére 1000 (ezer) P., Dr. Ferenczy Géza tb. fg. a gagyai egyházközségnek néhai nagyszülői emlékére 166 P., Dr. Ferenczy Géza tb. fg. a nagyajtai egyházközségnek 666 P., Sándor Mózes Katona és neje Homoródmáson 16 P., Ferencz József és neje Uzoni Róza nagyajtai lakások 100 P., Simén Domokos lelkész és neje elhalt kisfiúk emlékére 33 P., Péterffy Albert tb. körü felügyelő gond. — ez évtől kezdve életében évenként befizetendőleg, 500 P. adományt jelentett be, Buzogány Kálmán lelkész és neje, szül. Raffaj Ella 666 pengőt fizettek be s ígérték, hogy ez összeget rövid időn belül 1666 pengőre egészítik ki alapítványképpen; Dr. Lőrinczy István, Lőrinczy Géza, Lőrinczy László, Lőrinczy Lajos. Lőrinczy Zoltán szülei házasságának 50 éves fordulójára alkalmából 2000 (kettőezer) P. alapítványt tettek a sz.-keresztúri gimn. részére.

Egyházi Főtanács örömmel állapítja meg azt az áldozatkészséget, amely egyháztársadalmunk minden rétege részéről oly dicsőretreméltóan megnyilvánult és a nemes adományozókkal szemben halás köszönetét fejezi ki. Egyszersmind azt is kimondja, hogy az adományok és alapítványok egyházi lapjainkban közöltessenek le, hogy a nemes példák, különösen tehetősebb és közvetlen örökös nélküli affinainál követésre találjanak.

MAGYARSZOVÁTI MENEKÜLTEK. Május hó 24-én, istentisztelet után, a magyarszováti menekültek *Kovács József* igazgató-tanító vezetésével a kolozsvári Unitárius Kollégium dísztermében összegyültek, hogy az édes otthon elhagyása után szervezetbe tömörüljenek s továbbra is fönntartsák együvé tartozóságukat. Az összejövetelen jelen voltak a szovátiaikon kívül: *Józan Miklós* püspök, *Gálfi Lőrinc* teol. tanár, *Ürmösi József* püspöki titkár, *Hatházy Sándor* pénztárnok, *Benczédi Pál* szerkesztő, *Kovács József* igazgató, *Székely Gergely* papnövendék. A számbavétel alkalmával kitünt, hogy a 196 elmenekültből Kolozsváron tartózkodik 126 személy, ebből 65 férfi, 28 nő, 33 gyermek, más helységben tartózkodik 51 férfi, 12 nő, 7 gyermek, együtt 70. A jelenlévők nagy örömmel vették tudomásul, hogy szeretett régi igazgató-tanítójuk: *Kovács József* most is a régi buzgósággal állott mfelljük anyagi, erkölcsi és szellemi életök irányítására s a megalakított szervezet elnökéül megválasztották egyhangúan *Kovács József* ig.-tanítót, ügyvezető elnöknek *Bodor András* tanár-lelkészt, jegyzőnek *Székely Gergely* teol. akad. hallgatót, bírónak *Tóth Domokos* volt szováti kishirót, választmányi tagoknak: *Bodor Márton*, *Domokos János*, *Kiss Márton*, *Maneszes Ferenc*, *Maneszes István*, *Vigh János* gazdákat. A nők és gyermekek irányítására pedig *Bodor Andrásné*, *Antónia Klára* úrnőt. A megalakulás után *Gálfi Lőrinc* teol. tanár és Föt. *Józan Miklós* püspök úr szeretettel üdvözölték szováti menekült híveinket. A püspök úr kifejezte elismerését *Kovács József* igazgató iránt, aki ma is összegyűjti régi híveit, mint a kolló az ő csirkéit, hogy megmentse a veszedelemtől.

ERDÉLYI FÖLDBIRTOKPOLITIKAI FŐOSZTÁLYT létesített a m. kir. Földművelésügyi Minisztérium Kolozsvárt, mely fontos hivatal május hó 18-án kezdte meg működését. A Főosztály vezetője *dr. vitéz Nyiredy Géza* miniszteri osztálytanácsos, aki nemcsak a legképzettebb és leglelkiismeretesebb vezető tisztviselők egyike, hanem a legbuzgóbb és leglelkesebb unitárius vezető emberek közül való. Ilyen kiváló vezetővel az élén a Földbirtokpolitikai Főosztály működése elé nagy reménnyel tekint Erdély sokat szenvedett magyarsága.

JUNIUS 21-ÉN, az ötvenöt éves érettségi találkozón *Józan Miklós* püspök úr fog a kolozsvári unitárius templomban istentiszteletet tartani.

Az ápr. 8.—máj. 6-ig történt befizetéseket a jövő számban nyugtázzuk. *Szerk.*

NYUGTÁZÁS. Az egyesület pénztárához május 9-től június 9-ig előfizetői díjat fizettek: Agh Ferenc Kolozsvár 1941—1942-re, Hosszú Lajos 1942-re, Csizsér Viktorné Szotyor 1940-re, Gyárfás Lászlóné 1938—1939-re, Deák Domokos Kobátfalva 1941-re, Mikó Sándor Bölön, Ürmösi Jenő Beszterce, Geréb Ádám Kolozsvár 1942-re, Inczeferi András, Inczeferi Ferenc, Benczédi Ferenc, Vári Ferenc, Nemes Lajos, id. Gyöngyösi Lajos, ifj. Gyöngyösi Dénes, id. Marosi Sándor, Márton Dániel, Marosi Lajos, Kozma Elek, Fazakas Dénes Kadács 1940—1941-re, Fekete József Marosvásárhely 1943—1944-re.

Tagsági díjat fizettek: Timár Lajosné Sepsiszentgyörgy, dr. Gyulafalvy Rednik Tamásné Beregszász 1941-re, Gálffy Zsigmond Kolozsvár 1938—1942-re, Kauntz Józsefné 1939—1942-re, Szathmáry Gábor 1942-re.

Alapítói díjat fizettek: Kun Mihály Kolozsvár 10 P., Simén Domokos Homoródalmás 40 P., Major Pál Szilágysomlyó 10 P., Kolozsvár, 1942. június 8-án.

Gálfi Lőrinc.

Szám: 804—1942. E. K. T.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

Az iklandi unitárius egyházközség közgyűlési határozata alapján, pályázatot hirdetnek az iklandi unitárius énekvezértanítói állásra. Pályázhatnak tanítói és énekvezéri oklevéllel rendelkező tanítók.

A pályázathoz csatolandó: a tanítói és énekvezéri oklevél, az eddigi szolgálatot igazoló bizonyítvány és erkölcsi bizonyítvány.

1. Javadalmazása a díjlevél szerint évi 140 P. készpénzfizetés és a megfelelő tanítói államsegély.

2. Természetbeni lakás, mely áll két szoba, konyha, kamra, gazdasági udvar és kertből. (405 öl terület.)

Tanítói és énekvezéri kötelességét az egyházi Szervezeti Törvény vonatkozó §-ai határozzák meg.

A pályázati kérések a marosköri unitárius esperesi hivatalhoz küldendők be, Marosvásárhely, Gecse Dániel-u. 26. szám alá.

A pályázati határidő 1942. június 30.

Józan Miklós, unitárius püspök.

SZEEK. ÜZENET. E lapból most is több cikk kimaradt. Oka: *a sok hátrálék*, amely miatt csak 16 oldalon jelenhetünk meg. A hátrálékosokat nagy felelősség terheli!

Az „Unitárius Közlöny” megjelenik havonta 15-én.

Felelős szerkesztő és kiadó: BENCZÉDI PÁL, Kolozsvár, Kossuth L.-u. 9.

Minerva R.-T. Kolozsvár:14256 - Felelős vezető: Major József.